

קרנונית דביקה *Cerastium glomeratum* פורחת בשדות, בצידי דרכים ובבתה של החבל הים תיכוני (מרץ 2017)

כתבה: ערגה אלוני

קרנונית דביקה *Cerastium glomeratum* היא צמח חד-שנתי זקוף, ממשפחת הציפורניים שמוצאו מאירואסיה, הוא נפוץ באזורים רבים בעולם: באירופה, באמריקה, באוסטרליה בסין ובאזורים נוספים באסיה. הצמח מעורר עניין בשל השערות הצפופות באבריו, המפרישות חומר דביק.

גובה הצמח 20-30 ס"מ, ובעת הפריחה הוא בעל פרחים צפופים בוהקים בצבעם הלבן. לצמח עלים נגדיים פשוטים יושבים, דמויי ביצה, המסתיימים בקצה חד. אורכם 1.5-2 ס"מ, רוחבם כ-1 ס"מ. העלים התחתונים קטנים וככל שעולים לכיוון התפרחת הם משתנים ונעשים מוארכים. כל גוף הצמח, למעט הכותרת, מכוסה שערות בלוטיות קצרות וצפופות המפרישות חומר דביק. מגע בעלה משאיר ביד תחושת דביקות. אל השערות נדבקים חלקי צמחים יבשים, חרקים קטנים, זרעים ועוד.

קרנונית דביקה. צילמה: ערנה אלוני ©
מימין - אשכול תפרחת דו-בדי; משמאל - שערות דביקות על העלים וחלקיקי אבק דבוקים לשערות
להגדלה - לחצו על התמונות

קרנונית דביקה פורחת מפברואר עד אפריל. הפרחים ערוכים באשכול צפוף דו-בדי עם מספר פרחים (1-10) בגיל שונה. הפרחים נישאים על עוקץ קצר; עלי הגביע 5, מפורדים ומחודדים בראשם, קצרים מעלי הכותרת. חמשת עלי הכותרת מוארכים, צבעם לבן וראשם מפוצל לשתי אונות מחודדות. בפרח 10 אבקנים, זיריהם דקים והמאבקים מפותחים. עשרת האבקנים מסודרים בהיקף סביב השחלה. השחלה גלילית, חסרת עמוד עלי ובראשה 5 צלקות לבנות.

קרסנית דביקה. צילמה: ערנה אלוני ©
מימין - פרחים בתפרחת; משמאל - כותרת אבקנים וצלקות
להגדלה - לחצו על התמונות

ההאבקה עצמית אבל חרקים רבים מבקרים בצמח ותיתכן האבקה הדדית ע"י חרקים. הפרי הלקט קרומי מוארך (7-10 מ"מ) נושא על עוקץ. עמדתו לרוב אופקית או נטוי מעלה. הוא נפתח ב-10 שיניים קצרות מחודדות המצויות בראשו. גודל הזרעים 1-1.3 מ"מ, צבעם חום הום שטוחים, מעוגלים ומגובששים.

קרנונית דביקה. צילמה: ערנה אלוני ©
 מימין - חרק דבוק לשערות עם גרגירי אבקה; משמאל - חרק דבוק לשערות הגביע
 להגדלה - לחצו על התמונות

קרנונית דביקה. צילמה: ערנה אלוני ©
 מימין - אבקנים בשלים וצלקת צעירה; משמאל - הלקטים צעירים בין פרחי התפרחת
 להגדלה - לחצו על התמונות

קרנונית דביקה שכיחה בארץ בכמה בתי גידול: היא גדלה בשטחים חקלאיים, בשדות, ובצידי דרכים, בגינות ובבתה עשבונית. גדלה ברוב אזורי הארץ הים-תיכוניים, בארץ מצויים 6 מינים, אחדים גדלים בחרמון.

שם מדעי נרדף ל**קרנונית דביקה** שהיה מקובל בעבר הוא *Alsine glomerata*, אך כיום המין נכלל בסוג **קרנונית** - *Cerastium*. בגלל הקירבה בין הסוגים והדמיון במראה רבים נוטים לזהות בשדה את הצמחים כ**כוכבית**. ואולם, ל**קרנונית דביקה** פרח גדול יותר ואין שסע עמוק בכותרת כפי שיש ל**כוכבית**. כמו כן **כוכבית** מספר האבקנים משתנה ואיננו 10 והעלי בן 3 צלקות ולא 5. ההלקט קטן ולא מוארך ושקוף כמו ב**קרנונית**.

פינברון-דותן נ ודנין א 1991 המגדיר לצמחי-בר בארץ-ישראל. כנה. ירושלים.

<http://flora.org.il/plants> צמחיית ישראל ברשת

Flora of china <http://efloras.org>.

Wild plant of Malta <http://maltawildplants/com>

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: אלוני ע 2017 קרנונית דביקה *Cerastium glomeratum* פורחת בשדות, בצידי דרכים ובבתה של החבל הים תיכוני (מרץ 2017), פורחי החודש, כתב-עת "כלנית" מספר 4.

[/https://www.kalanit.org.il/cerastium-glomeratum](https://www.kalanit.org.il/cerastium-glomeratum)